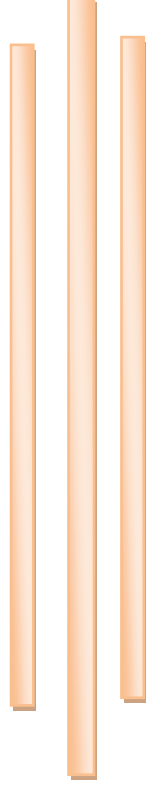

आर्थिक बर्ष २०८१/२०८२ को
बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

बेलडाँडी गाउँपालिका

बेलडाँडी, कंचनपुर
सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल
मिति: २०८१-०३-१०

"समृद्ध पालिका : सुखि गाउँबासी"

बेलडाँडी गाउँपालिकाको पन्द्रौँ अधिवेशनमा उपस्थित बेलडाँडी गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष ज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू राजनितिक दलका प्रतिनिधिज्यूहरू, सम्पूर्ण कर्मचारीहरू, संचारकर्मी, समाज सेवी बुद्धिजिविज्यूहरू एवं उपस्थित सम्पूर्ण महानुभाव तथा समाजिक संजालको माध्यमबाट प्रत्यक्ष प्रसारण हेरिरहनु तथा सुनिरहनु भएका देश विदेशका सम्पूर्ण गाउँबासी लगायतका महानुभावहरू

आज यो महत्त्वपूर्ण गाउँसभाको अधिवेशनमा हार्दिक स्वागत एवं धन्यवाद प्रकट गर्दछु । ऐतिहासिक संविधान सभाबाट निर्मित नेपालको संविधानमा व्यवस्था भए बमोजिम २०७४ मा पहिलो निर्वाचनबाट संघीयता कार्यान्वयनमा आधारभूत अंगको रूपमा रहेको स्थानीय सरकार गठन भई संचालन भई रहेकोमा दोस्रो कार्यकालको लागि सम्पन्न भएको स्थानीय तह निर्वाचन २०७९ बाट हामीहरूको दुई वर्ष अवधि पुरा भएको छ । हामीहरूलाई बेलडाँडी गाउँपालिकाको समग्र विकास र समृद्धिका लागि अगाध माया गरी आफ्नो विश्वास व्यक्त गर्दै निर्वाचित गर्नु भएकोमा सम्पूर्ण गाउँबासी आमा बाबु दाजुभाई दिदीबहिनीहरूमा हार्दिक कृतज्ञता प्रकट गर्दछु ।

नेपालको सार्वभौमसत्ता, स्वाधिनता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय हीत, स्वाभिमान र नेपालको संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाका लागि आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने ज्ञात अज्ञात सहिदहरूप्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दै हार्दिक श्रद्धासुमन व्यक्त गर्दछु । विभिन्न राजनीतिक आन्दोलनमा घाइते तथा वेपत्ता हुनुभएका आन्दोलनका योद्धा नागरिकहरू प्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु ।

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रमको लक्ष्य "समृद्ध पालिका : खुशी गाउँबासी" रहेको जानकारी गराउन चाहन्छु । गाउँपालिकाको सर्वाङ्गीण विकासका लागि स्थानीय सरकारसँग जनताहरूको अपार अपेक्षा एवं आशा रहेको हुन्छ । उपलब्ध स्रोत-साधन र अवसरको उच्चतम प्रयोग, न्यायोचित वितरण र संविधान प्रदत्त अधिकारहरूको सफल कार्यान्वयन मार्फत संघीयताको सफल अभ्यासबाट नै जनताको विकास र समृद्धिको आकांक्षालाई पूरा गर्न सकिन्छ । संकटग्रस्त अर्थतन्त्रको दिगो समधान गर्न उत्पादनमुखि तथा रोजगारमुलक नीति तथा कार्यक्रममा केन्द्रित रहेका छौं । बेलडाँडी गाउँपालिकाको अध्यक्षको हैसियतले यहाँहरू सामु बेलडाँडी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवको अनुभूती गरेको छु ।

" जनप्रतिनिधिहरू शासक होइनन् जनताका सेवक हुन् " भन्ने मान्यतामा आधारित जनउत्तरदायी, पारदर्शी, मेहनती र सहयोगी संयन्त्रबाट नै समृद्धि हासिल गर्न सकिन्छ भन्ने मान्यतालाई हामीले आफ्नो मार्गदर्शक सिद्धान्तको रूपमा ग्रहण गरेका छौं साथै बेलडाँडी गाउँपालिकाको विकास र समृद्धिको लागि पूर्व पालिका अध्यक्ष तथा उपाध्यक्ष लगायत जनप्रतिनिधि एवं राष्ट्र सेवक कर्मचारी र सम्पूर्ण गाउँबासीहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । आगामी दिनमा पालिकाको समृद्धि र गाउँबासीको लागि यहाँहरू सँगकै सहकार्यमा रचनात्मक काम गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु ।

आदरणीय गाउँसभा सदस्यज्यूहरू,

थोपा थोपा गरी समुन्द्र बने झै सबै स्थानीय तह सुखी, सुखी र समृद्धि नभै प्रदेश र संघ सुखी, सुखी र समृद्ध नहुने भएकाले "समृद्ध नेपाल : सुखि नेपाली" राष्ट्रिय लक्ष्य र "समृद्ध पालिका : खुशी गाउँबासी" नीति तथा कार्यक्रमको नारामा नै केन्द्रित भएर यस बेलडाँडी गाउँपालिकाले आ.व. २०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रम तयार गरिएको छ ।

नीति तथा कार्यक्रम तयार पार्दा यस गाउँपालिकाले निम्न बिषय र पक्षहरूलाई आधारहरूको रूपमा लिएको व्यहोरा प्रस्तुत गर्दछु ।

- नेपालको संविधान, २०७२ को प्रस्तावना, मौलिक हक, राज्य निर्देशक सिद्धान्त, राज्यका नीतिहरू, स्थानीय कार्यप्रणाली एवं एकल तथा साझा अधिकार सूची,
- संघीय तथा प्रदेश सरकारले अंगिकार गरेका, आवधिक योजनाले लिएका नीति तथा प्राथमिकताहरू
- संघीय सरकारले अवलम्बन गरेका आर्थिक तथा वित्तीय नीतिहरू,
- नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा गरेका प्रतिबद्धताहरू,
- संघीय तथा प्रदेश सरकारका आ.व. २०८१/८२ नीति तथा कार्यक्रमहरू
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ तथा विभिन्न नियमावलीका प्रावधानहरू,
- विकासका समसामयिक मुद्दाहरू: सामाजिक संरक्षण, दिगो विकास लक्ष्यहरू, जलवायु परिवर्तन र विपद् व्यवस्थापन, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, लैंगिक सशक्तीकरण तथा समावेशी विकास, बालमैत्री स्थानीय शासन, वातावरण मैत्री स्थानीय शासन, खुला दिशामुक्त तथा पूर्ण सरसफाई, पूर्ण खोपयुक्त तथा उर्जा संकट लगायतका अन्तर सम्बन्धित बिषयहरू
- जनता सामु गरिएका प्रतिबद्धता र गाउँबासीले समय समयमा दिनुभएका सुझावहरू,
- बेलडाँडी गाउँपालिकाको आवश्यक देखेका विभिन्न बिषयहरू ।

उपर्युक्त आधारमा यस आर्थिक वर्षका योजना तथा बजेट कार्यक्रम छनौट गर्न निम्न प्राथमिकता क्षेत्र तोकिएका छन्:

- आर्थिक विकास तथा गरिवी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने,
- उत्पादनमूलक तथा छिटो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने,
- जनताको जीवनस्तर, आम्दानी र रोजगारी बढ्ने,
- शैक्षिक तथा स्वस्थ्यमा गुणात्मक विकास हुने,
- लैङ्गिक समानता, सामाजिक समावेशीकरणको अभिवृद्धि गर्ने,
- स्थानीय स्रोत साधन र सीपमा आधारित भई जनसहभागिताको अभिवृद्धि गर्ने,
- सेवा प्रवाह, संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि र सुशासनमा योगदान पुर्याउने,
- दीगो विकास, वातावरणीय संरक्षण तथा सम्बर्धन गर्न सघाउ पुर्याउने,
- स्थानीय तहले आवश्यक देखेका अन्य बिषयहरू ।

उपस्थित सदस्यज्यूहरू, अब म बेलडाँडी गाउँपालिकाले तय गरेको क्षेत्रगत नीतिहरू प्रस्तुत गर्न चाहन्छु:

१. आर्थिक विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमहरू

क) कृषि विकास

१. गाउँपालिकाको कृषि उत्पादनमा वृद्धि गर्न कृषिमा व्यवसायीकरण गर्दै प्रविधिमैत्री र सम्मानित पेशा बनाईनेछ ।
२. कृषि फलफुल तथा तरकारी र अन्य खाद्य पदार्थको लागि एक चिस्यान केन्द्रको(कोल्ड स्टोर) निर्माण गरिनेछ ।
३. दलदल जमिनमा खेति गर्न कृषकहरूलाई प्रेरित र प्रोत्साहन गरिनेछ ।
४. साना सिंचाई निर्माणलाई थप वितरण गरि प्रभावकारी बनाईने छ ।
५. गडचौले मल उत्पादन गर्ने कार्य नमुनाको रूपमा संचालन गरिने छ ।
६. एक वडा एक कृषि प्राविधिक कार्यक्रमको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
७. गाउँपालिका भित्र उत्पादिन वस्तुको बजारीकरणका लागि एक व्यवस्थित कृषि हाट बजार व्यवस्था गरिने छ ।
८. कृषि अनुदान तथा सहूलियत वितरण गर्दा मापदण्ड बनाएर मात्र वितरण गरिनेछ र वितरण गरिएको विवरण सार्वजनिक रूपमा प्रकाशित गरिनेछ ।

ख) पशुपंछी विकास

१. पशुपंक्षी पालनलाई व्यावसायीकरण गर्न गाई, भैसी, कुखुरा, बाखा, बट्टाई, हाँस, बंगुर आदि व्यवसाय प्रवर्द्धन गरी मासु, अण्डार दुधमा आत्मनिर्भर बनाउदै आयआर्जनमा वृद्धि गर्ने नीति लिइने छ । साथै पशुपंछी खाद्य पोषण वा ढुवानीमा सहयोग गरिनेछ ।
२. पशुपंछीको नश्व सुधार र स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी कार्यक्रम प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी एकीकृत रूपमा संचालन गरिनेछ ।
३. पशु उत्पादनमा लागत घटाउन पशु आहारलाई सहजै आपूर्ति गर्नका लागि उन्नत जातका घाँसका विउ तथा विरुवाहरू वितरण गरिनेछ ।
४. पशु बीमा कार्यक्रम संचालनका लागि जनचेतना मूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
५. सामुदायिक छाडा तथा अनुत्पादक पशु व्यवस्थापनका लागि मूल्य श्रृंखलामा आधारित बहुउपयोगी गौशाला स्थापना गर्न संघ, प्रदेश तथा सरोकारवाला संघ संस्थाहरू सँग समन्वय गरिने छ ।
६. स्वस्थ र स्वच्छ पशुपंछी तथा मत्स्यजन्य वस्तुहरूको उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि गरी खाद्य तथा पोषण सुरक्षा सुनिश्चित गरिनेछ ।
७. दुध र दुधजन्य पदार्थ उत्पादन गर्ने कृषकहरूको उत्पादनलाई व्यवस्थापन गर्न दुग्ध चिस्यान स्थापना गरिनेछ ।
८. पशु उपचार सेवाको लागि आवश्यक उपकरण, औषधि तथा सामग्री बितरणलाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।

ग) गरिवी तथा रोजगारी (प्रधानमन्त्री रोजगार)

१. बेरोजगारलाई रोजगार साथमा छ बेलडाँडी सरकार नाराका साथ पालिकामा रहेका सबै प्रकारका बेरोजगारको तथ्याङ्क अद्यावधिक गरी सुहाउँदो सीपमूलक तालिमको माध्यमबाट रोजगारी सिर्जना गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

२. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका नागरिकहरूले आर्जन गरेको अनुभव, सीप र पूँजी लगानीको स्थानीय स्तरमा परिचालन, उत्पादन र स्वरोजगार क्षेत्रमा काम गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका तथ्याङ्क संकलन गरिनेछ ।
३. पालिका भित्र बेरोजगार आवेदन फारम दर्ता भएका बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई न्यूनतम रोजगारी प्रदान गर्नका लागि रोजगार सेवा केन्द्रमा प्राथमिकताका आधारमा सूचिकृत गरिनेछ ।
४. गाउँपालिका/वडा स्तरीय योजनाहरूमा रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचिकृत बेरोजगार श्रमिकहरूलाई परिचालन गर्न योजनाहरूसँग साझेदारी गरी संचालन गरिनेछ ।
५. सूचिकृत बेरोजगारलाई न्यूनतम अल्पकालिन रोजगारीका साथै आत्मनिर्भर स्वरोजगार बन्न विभिन्न जीवन उपयोगी सीपमूलक तालिम संचालन गरिनेछ । रोजगार सेवा केन्द्रबाट प्रवाह गरिने सेवा प्रभावकारी बनाईनेछ ।
६. गरिवसँग बि.पी. कार्यक्रम अझ प्रभावकारी गरी निरन्तरता दिईनेछ ।
७. गरिव विशेष कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
८. उपभोक्ता समितिमा मार्फत संचालन गरिने योजनाहरूलाई स्थानीय श्रममा आधारित बनाई रोजगारीको आधारको रूपमा विकास गरिनेछ ।

घ) उद्योग तथा व्यापार

१. स्थानीय कच्चा पदार्थ र सीपमा आधारित परम्परागत, लघु, घरेलु तथा साना उद्योगको विकास तथा संघीय ,प्रदेश सरकारसँग सहयोग, समन्वयमा पालिकाभित्र औद्योगिक ग्राम स्थापनाको लागि प्राथमिकताका साथ पहल गरिनेछ ।
२. लगानीमैत्री वातावरण बनाउन कर तथा सेवा सुविधामा सहूलियत प्रदान गर्न संघ, प्रदेश सरकारसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्यको पहल गरिनेछ ।
३. स्थानीय वस्तु र सेवा व्यापारको मूल्य तथा गुणस्तरको अनुगमन र नियमन गरिनेछ ।
४. उपभोक्ताको हित र व्यापार प्रवर्द्धन दुवै पक्षलाई ध्यानमा राखी बजार अनुगमनमा जोड दिईनेछ ।
५. व्यापार तथा बजार प्रवर्द्धनमा निजी तथा गैर सरकारी क्षेत्रसँग सहकार्य र समन्वय गरिनेछ ।

ङ) सांस्कृतिक तथा पर्यटन

१. बेलडाँडी गाउँपालिकामा रहेका ताल तलैया, धार्मिक स्थल, राना थारु संस्कृतिलाई संरक्षण र प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
२. बेलडाँडी गाउँपालिका देखि शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज जोड्ने मार्गलाई पर्यटकीय मार्गको रूपमा विकास गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
३. पालिकामा बसोबास गर्ने जातजातिको संस्कृति, रीतिरिवाज र परम्पराको संरक्षणको लागि साँस्कृतिक ग्रामको स्थापना र विकास गरिनेछ ।
४. शुक्लाफाँटा प्रवेश द्वार लगायत सम्भाव्य अन्य गाउँपालिका क्षेत्रभित्र होम स्टेको स्थापना र विकासका लागि प्रोत्साहन र आवश्यक पहल गरिनेछ ।
५. कालिच ताललाई संघ तथा प्रदेश सरकार सँग समन्व गरि पर्यटकीय स्थलको रूपमा विकास गरिनेछ ।

२. समाजिक विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमहरू

क) शिक्षा

१. प्रारम्भिक बाल विकास उमेर समूहका सबै बालबालिकाहरूको शिक्षामा समतामूलक पहुँच सुनिश्चित हुने गरी प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रको व्यवस्थापन गरिने छ ।
२. विद्यालय उमेर समूहका सबै बालबालिकालाई विद्यालय भर्ना गर्ने व्यवस्था मिलाई माध्यमिक तहसम्मको शिक्षा निशुल्क सुनिश्चित गरिने छ ।
३. सार्वजनिक विद्यालय समायोजन तथा एकीकरण कार्यक्रम कार्यान्वयनका साथै विद्यार्थी अनुपात र विषयगत आधारमा शिक्षक दरबन्दी मिलान तथा व्यवस्थापन गरिने छ ।
४. शैक्षिक सूचना व्यवस्थापन प्रणाली व्यवस्थित गरी शैक्षिक सूचना तथा अभिलेखलाई अद्यावधिक गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
५. विद्यालय शिक्षालाई गुणस्तरयुक्त बनाउन स्थलगत अनुगमन, निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षणको व्यवस्थालाई थप प्रभावकारी बनाइने छ ।
६. शिक्षकहरूको पेशागत तथा दक्षता विकासका लागि आवश्यक तालिम, गोष्ठी, अभिमुखीकरणको प्रवन्ध गरिने छ ।
७. विद्यालयमा खेलकुद प्रतियोगिता र अतिरिक्त क्रियाकलाप आयोजनाको माध्यमबाट अनुशासन तथा विद्यार्थीको बहुआयामिक प्रतिभाको विकास गरिने छ ।
८. न्यून पारिश्रमिक भएका विद्यालय कर्मचारी तथा बालविकास शिक्षकलाई केन्द्र सरकारले निर्धारण गरे बमोजिम गत वर्ष देखि दिइएको अनुदानलाई निरन्तरता दिइने छ ।
९. सामुदायिक विद्यालयहरूमा कार्यरत निजी शिक्षकहरूको व्यवस्थापनका लागि व्यवस्थापन गरिने छ ।
१०. निजी विद्यालयहरूको प्रभावकारी अनुगमन, सुपरिवेक्षण र नियमन गरिने छ ।
११. सार्वजनिक विद्यालयको सामाजिक परीक्षण तथा आर्थिक कारोवारको लेखा परीक्षणलाई अनिवार्य र व्यवस्थित रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ ।
१२. अनौपचारिक, खुला तथा निरन्तर सिकाइका कार्यक्रमहरू सञ्चालनका लागि आवश्यक प्रवन्ध गरिने छ ।
१३. आधारभूत तह (कक्षा ८) को वार्षिक परीक्षामा प्राप्त शैक्षिक उपलब्धीका आधारमा विद्यालय शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूलाई सम्मान तथा पुरस्कृत गर्ने गरिने छ ।
१४. यस आर्थिक वर्षमा अवकास प्राप्त सामुदायिक विद्यालयका शिक्षकहरूलाई सम्मान गरिने छ ।
१५. गत आर्थिक वर्ष तर्जुमा गरिएको हाम्रो बेलडाँडी नामक कक्षा १-८ को स्थानीय पाठ्यक्रम र सो का आधारमा बन्ने कार्यपुस्तक कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
१६. कम्तिमा महिनाको एक पटक जनप्रतिनिधिहरू विद्यालयको अवलोकन गर्न जाने तथा शिक्षक शिक्षिकासँग छलफल गर्ने प्रणालीको विकास गरिनेछ ।
१७. बालमैत्री गाउँपालिका कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१८. प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा विकासमा विशेष ध्यान दिइने छ ।
१९. आधारभूत तह (कक्षा ८) को परिक्षालाई कोडिड प्रणालि अनुसार संचालन गरिने छ ।

ख) स्वास्थ्य

१. स्वस्थ नागरिक जिम्मेवार पालिका बनाउन आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा सबै नागरिकको सर्वसुलभ पहुँचको व्यवस्थाका साथै सबै नागरिकहरूलाई अनिवार्य स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रममा आवद्ध गराइनेछ ।
२. एम्बुलेन्स सेवालालाई निरन्तरता दिइने छ । एम्बुलेन्स सेवा कार्यक्रममा जेष्ठ नागरिक, क वर्गका अपांगता भएका व्यक्तिहरू, प्रस्तुती अवस्थाका महिलाहरू, दुर्घटनामा परी घाइते भएका तथा विपन्न व्यक्तिहरूलाई निःशुल्क गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । जसको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
३. “स्वस्थ गाउँबासी ; स्वस्थ गाउँ” भन्ने नाराका साथ गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा सबै नागरिकको समतामूलक पहुँच सुनिश्चित गर्ने कामलाई निरन्तरता दिइनेछ । पालिका भित्रका सबै वर्थिङ्ग सेन्टरहरूको गुणस्तर सुधार गरी सुरक्षित मातृत्वको हकलाई सुनिश्चित गरिनेछ ।
४. नेपाल सरकारले तोकेका निशुल्क औषधिहरू सहित अत्यावश्यक औषधिहरू २४ सै घण्टा उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाइनेछ । अत्यावश्यक औषधी व्यवस्थापनको लागि बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
५. सुत्केरी, गर्भवती, जेष्ठ नागरिक घुम्ती सेवा, नवजात शिशु स्वास्थ्यमा विशेष ध्यान दिइनेछ । पालिका भित्र पोषण, बालबालिकाका लागि खोप सेवा र गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई पोषण सहितको सुविधा उपलब्ध गराउन पहल गरिने छ ।
६. पालिकाभित्र स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई आधुनिक उपकरणको व्यवस्था गरि सुविधा सम्पन्न बनाउने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
७. जेष्ठ नागरिकहरूको निःशुल्क स्वास्थ्य परीक्षणको प्रवन्ध मिलाइने छ ।
८. आयुर्वेदिक उपचार पद्धतिलाई वैकल्पिक उपचार पद्धतिको रूपमा विकास गरिने छ ।
९. स्वास्थ्य सेवालालाई प्रत्येक घर दैलो सम्म पुर्याउन महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविका कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ ।
१०. आखाँ चिकित्साको उपचारको विस्तार गर्न आँखा उपचारलाई प्रभावकारी गरिने छ ।
११. सरकारी तथा नीजि क्षेत्रबाट संचालित स्वास्थ्य सेवामा गुणस्तरीयता सुनिश्चित गरिने छ साथै प्रभावकारी समन्वय, सहकार्य, अनुगमन तथा नियमनको व्यवस्था मिलाइने छ ।
१२. लैंगिक विभेद न्यूनीकरणका लागि बाल शिशु स्याहार कार्यक्रम अन्तर्गत प्रोत्साहन भत्तालालाई निरन्तरता गरिने छ ।
१३. विपद तथा प्रकोपका समयमा पर्न सक्ने सम्भावित स्वास्थ्य असरहरू तथा महामारी न्यूनीकरण एवं समाधान लागि बहुपक्षीय सहकार्य गरिनेछ ।
१४. सरुवा रोग, किटजन्य रोग एबम सिकलसेल एनेमिया, थालसेमिया जस्ता निश्चित स्थान र समुदायमा विद्यमान रोगहरूको रोकथाम, नियन्त्रण तथा व्यवस्थापनका लागि पहल गरिने छ ।

ग) महिला विकास, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता

१. लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट विनियोजन प्रणालिलाई संस्थागत गरिनुका साथै बढोत्तरीमा जोड दिइनेछ ।
२. महिला पुरुष समविकास तालिम तथा महिलाहरूको क्षमता, आयमुलक तालिम संचालन गरिने छ ।
३. महिला हिंसा, घरेलु हिंसा न्यूनीकरण एवं महिला सशक्तीकरण, यौनिक तथा लैंगिक अल्पसंख्यकहरूको हितका लागि प्रवर्द्धनात्मक तथा चेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । लैङ्गिकमैत्री गाउँपालिका कार्ययोजना अनुसार कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । विकासको मूलप्रवाहमा आउन नसकेको आदिवासी जनजाति, दलित, पिछडा वर्ग तथा समुदायलाई गाउँ विकासको मूल प्रवाहमा ल्याइनेछ ।

४. महिला सशक्तिकरण र व्यवसायिकताको विकास गरी महिलाहरूलाई आत्मनिर्भर बनाईनेछ साथै विभिन्न सचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरी लैङ्गिक विभेद अन्त्य गरिनेछ ।
  ५. बेलडाँडी गाउँपालिकालाई सडक आश्रित मानव मुक्त बनाउन सरोकारवाल संघसंस्था सँग समन्वय र सहकारी गरिनेछ ।
  ६. प्रारम्भिक उमेरका बालबालिकाको विकासत्मक पक्षहरू र यसमा अभिभावकले निर्वाह गर्नुपर्ने भूमिका बारे अभिभावकको क्षमता विकास तथा सचेतनाका अभिवृद्धिका साथै प्रारम्भिक बालविकासको क्षेत्रमा प्राथमिकताका साथ कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
  ७. टुहुरा, अपाङ्गता भएका, घरबारविहिन बालबालिकाको मर्यादित जीवनयापनको व्यवस्था गर्न सरोकारवाल संघसंस्था सँग समन्वय र सहकारी गरिनेछ ।
  ८. लक्षित वर्ग(महिला, बालबालिका, अपाङ्गता, आदिवासी, जनजाती, दलित, जेष्ठ नागरिक, पिछडा वर्ग) हरेक समुदायको आर्थिक, सामाजिक र सांस्कृतिक समृद्धिका लागि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
  ९. लैङ्गिक हिंसासम्बन्धी कार्यलाई समाजमा नै दबावपूर्वक मिलाउने कार्यलाई निरूत्साहित गरिनेछ ।
  १०. जेष्ठ नागरिकको सम्मान हाम्रो सभ्यताको पहिचान भन्ने मान्नेतालाई आत्मसाथ गरी उहाँहरू सँग भएको ज्ञान,सिप, तथा अनुभवलाई युवा पुस्तामा पुस्तान्तरण गर्नुका साथै जेष्ठ नागरिकको ज्ञान, सीप र अनुभवलाई बौद्धिक संग्रालयको रूपमा अभिलेख राखिने छ ।
  ११. हिंसामा परेका व्यक्तिहरूको सुरक्षालाई मध्यनजर गरी सुरक्षित आवास गृह(सेफहाउस) निर्माण तथा संचालनमा विशेष जोड दिइने छ ।
  १२. भारतसँगको खुला सिमाना भएका कारण चोरी, डकैती, लागु पदार्थ ओसार पोसार, मानव बेचबिखन तथा ओसार पसार नियन्त्रणको लागि वडा स्तरबाट नै प्रभावकारी बनाईने छ साथै समय समयमा अनुगमन गरिनेछ र आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- घ) युवा तथा खेलकुद**
१. युवामा प्राविधिक शिक्षा र क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम मार्फत रोजगारी एवम् उद्यमशीलता अभिवृद्धि गरिनेछ ।
  २. बेलडाँडी गाउँपालिका वडा नं. २ गौडी मा सुविधा सम्पन्न खेलमैदानलाई पालिका गौरवको आयोजनाको रूपमा विकास गरिनेछ ।
  ३. युवामा नैतिकता, चारित्रिक गुण एवम् अनुशासनको विकास गरी राज्य र समाजप्रति दायित्व बोध गराउने तथा श्रम प्रति सम्मान गर्ने संस्कार विकास गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
  ४. युवाहरूलाई सामुदायिक विकास कार्यहरूमा सहभागी गराईनेछ ।
  ५. पालिकाका प्रत्येक वडामा खेलमैदान तथा कभर्ड हल निर्माणको लागि संघ र प्रदेश सरकारसँग पहल गरिनेछ । साथै विद्यालयहरूमा कार्यरत खेलकुद शिक्षकहरूको क्षमता विकासको लागि तालिमाको व्यवस्था गरिनेछ ।
  ६. खेलकुद विकासको लागि गाउँपालिका र वडा स्तरीय खेलकुद मैदानहरू निर्माण गर्दै लगिनेछ ।
  ७. प्रत्येक आर्थिक वर्षमा कुनै एउटा खेललाई प्रोत्साहन गर्दै राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड खेलकुद प्रतियोगितालाई निरन्तरता दिईनेछ । साथै खेल र खेलाडीहरूको वृत्ती विकासको लागि प्राथमिकताको आधारमा विभिन्न खेल प्रशिक्षण र खेलकुद कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

च) सामाजिक सुरक्षा(कल्याणकारी राज्य, दीगो सामाजिक सुरक्षा)

१. पालिकामा लागु भएको सामाजिक सुरक्षा र संरक्षण कार्यक्रमको प्रभावकारिता सम्बन्धी तेस्रो पक्षद्वारा अध्ययन गराइनेछ ।
२. सेवा प्रवाहमा विद्युतीय माध्यमको उपयोग गरी स्वचालित अनलाइन प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
३. सामाजिक सुरक्षा र संरक्षण प्रणालीलाई समन्यायिक, सहज, छरितो, दक्ष र पहुँच योग्य बनाइनेछ ।

छ) समावेशी विकास

१. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको परिचयपत्र वितरण प्रणालीलाई सर्वसुलभ र न्यायसंगत गरिनेछ ।
२. सार्वजनिक भौतिक संरचना तथा सञ्चार सेवालाई पहुँचयुक्त, अपाङ्गतामैत्री र भैरहेका संरचनाहरू क्रमस सुधार गरिनेछ ।
३. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई स्वयं हेरचाह र अभिभावकहरूलाई केयर टेकर सम्बन्धी तालिम प्रदान र शारीरिक पक्षघात भई अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई फिजियोथेरापी सेवा शिविर संचालन गरिनेछ ।
४. सामाजिक सङ्घ संस्थाहरूको सहभागितालाई प्रोत्साहन गरी समावेशी विकासलाई अपनत्व लिदै निरन्तरता दिइनेछ ।
५. बेलडाँडी गाउँपालिकालाई पूर्ण खोप सुनिश्चितता, पूर्ण पोषण युक्त गाउँपालिका घोषणा, पूर्ण संस्थागत सुत्केरी युक्त गाउँपालिकाको दिगोपन तथा निरन्तरता, कार्यक्रमलाई अभियानको रूपमा संचालन गरीनेछ ।
६. सुनौलो १००० दिन आमाहरूका लागि जन्मजात विचलन र सुरक्षित आमा स्वास्थ्य वारे प्रवोधीकरण (प्रजनन स्वास्थ्य तथा सचेतना कार्यक्रम)संचालन गरीनेछ ।
७. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, कुष्ठरोग प्रभावित भएका व्यक्तीहरू,विपन्न तथा गरिब, आरक्ष बिस्थापित र अनाथ बालबालिका, तथा परिवारका विद्यार्थीहरूलाई शैक्षिक छात्रवृत्ति कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

३. पूर्वाधार विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमहरू

क) पूर्वाधार

१. “यातायात पूर्वाधार बेलडाँडी गाउँपालिकाको आर्थिक रूपान्तरणको आधार” भन्ने नारालाई आत्मसाथ गर्न बेलडाँडी गाउँपालिकामा चक्रपथको पूर्णताका लागि संघीय सरकार र प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरिनेछ ।
२. गाउँपालिकाको केन्द्र देखि ५ वटै वडा कार्यालयलाई कालो पत्रे सडकले जोड्ने र वडा भित्र रहेका कृषि सडकहरूलाई प्राथमिकताको आधारमा स्तरोन्नती गरिनेछ ।
३. वार्षिक खरिद योजना तर्जुमा गरि प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ। उत्कृष्ट कार्य गर्ने उपभोक्ता समितिलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
४. “समृद्ध पालिका: सुखि गाउँबासी”को नारा सहाकार गर्न आवधिक योजना तथा योजना बैंक तर्जुमा गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
५. पालिकाको यातायात क्षेत्रलाई व्यवस्थित गर्न बसपार्क निर्माण र डीपीआर भएका पालिकाभित्रका शाखा सडक र भौतिक निमार्ण प्राथमिकता दिइनेछ ।
६. महाशव प्रस्थान यातायातको व्यवस्था मिलाउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।
७. भौतिक संरचनाहरू वातावरण परीक्षण र सामाजिक परीक्षण गरीनेछ ।
८. पालिकामा आवश्यक ठाँउमा संघीय सरकार तथा सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकार संगको समन्वय र सहकार्यमा पक्कि पूल, ट्रेस पूल, झोलुङ्गे पूल, कल्भर्टहरू निर्माण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ ।

९. बेलडाँडी बजार देखि चवन्नी बजार जोड्ने बाटो पक्कि नालि सहित कालोपत्रे गरिनेछ ।

ख) भवन तथा शहरी विकास

१. सुन्दर पालिका निर्माण गर्न बजार क्षेत्र निर्धारण गरी शहरी तथा वस्ति विकास योजना निर्माण गरी विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२. भूकम्प प्रविधि मैत्री भवन तथा आवास संरचनाको निर्माणको लागि निर्माणसँग सम्बन्धित डकर्मी, सिकर्मी र परामर्शदाताहरूको एकीकृत रूपमा क्षमता विकास गरी आकर्षक र बलियो संरचना निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
३. भवनको नक्सा पास प्रक्रियालाई सरल, सहज र पारदर्शी बनाउन विद्युतीय भवन अनुमति प्रणाली (Electronic Building Permit System) लाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
४. गाउँपालिका अन्तर्गत शव व्यवस्थापनका लागि झिलिमिला चौधर नदीमा आर्यघाटको क्षेत्र निर्धारण गरी प्रदुषण मुक्त र व्यवस्थित बनाइनेछ ।
५. निर्माण हुने सबै सार्वजनिक भवनहरूलाई बालमैत्री, अपाङ्गमैत्री बनाउने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
६. जथाभावी जग्गा खण्डीकरण गर्न रोक लगाई बर्गीकरणका आधारमा भूमि व्यवस्थापन र व्यवस्थित शहरीकरणमा विशेष जोड दिइनेछ ।
७. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सार्वजनिक तथा निजी भवनहरूको जोखिम न्यूनीकरण गर्न बिमा गर्ने/गराउने नीति कार्यान्वयन गर्न आवश्यक प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
८. बेलडाँडी गाउँपालिकामा भवन निर्माण मापदण्ड स्वीकृत गरी भौतिक संरचना तथा घर निर्माण गर्ने र मापदण्ड स्वीकृत हुनु भन्दा पहिला निर्माण गरिएका संरचनाको अभिलेखीकरण गरिनेछ ।
९. वडा नं. २, ३, ४ र ५ को वडा कार्यालयहरूका भवन निर्माण सम्पन्न गरिनेछ ।
१०. निर्माणधिन १५ शैयाको अस्पताल, आपतकालिन आवाश तथा रेडक्रसको भवन सम्पन्न गरिनेछ । पालिकाभित्रका स्वास्थ्य संस्थाहरू, सामुदायिक विद्यालयका भवनहरू, विभिन्न धार्मिक तथा सांस्कृतिक भवनहरू निर्माणको लागि संघ तथा प्रदेश सरकारसँग आवश्यक पहल गरिनेछ ।

घ) वैकल्पिक उर्जा

१. पालिकाका मुख्य सडक, घना वस्ती, आरक्ष, वनजंगल क्षेत्र भित्र सौर्यवत्ती एवं सडकवत्ती जडान गरी उज्यालो गाउँ कार्यक्रम संचालन गर्न पहल गरिनेछ ।
२. ग्रामिण वस्तीमा वायो ग्याँसको प्रयोग र उपयोगमा जोड दिइनेछ ।

४) वातावरण, विपद व्यवस्थापन र खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. ग्रिन बेल्ट क्षेत्रको सिमाङ्कन गरि अतिक्रमित क्षेत्रको पहिचान गरि संरक्षण गरिने छ ।
२. गा.पा. स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति र समुदाय स्तरीय विपद व्यवस्थापन समितिहरूलाई अझ बढी सक्रिय बनाउन निरन्तर बैठक, समिक्षा तथा सि.डी.एम.सी. समिक्षा विकासको लागि विभिन्न क्रियाकलाप गरिने छ ।
३. विपद् पूर्व तयारी, विपद्का बेला र विपद् पश्चात गरिने क्रियाकलाप जस्तै खोज, उद्धार, राहत वितरण, घाईतेको उपचार आदी कार्यको लागी आवश्यक जनशक्ति र मौज्जात सामग्रीहरू थप गरिने छ ।
४. विपद् व्यवस्थापन कोषलाई बढाई राहत वितरण कार्यविधि अनुसार वितरण गर्ने प्रक्रिया अगाडी बढाईने छ ।

५. बेलडाँडी गा.पा. क्षेत्रभित्र निर्माण गरिने हरेक पूर्वाधार निर्माण योजनाहरू वातावरणमैत्री, विपद मैत्री हुनुका साथै कृषियोग्य जमिन बाहेक खोलाका किनार, सडकका किनार, मन्दिर वरिपरि सामुदायिक वनक्षेत्रहरूमा वृक्षरोपण गरी वातावरण संरक्षण कार्यमा टेवा पुग्ने खालका कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
६. बेलडाँडी गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका प्रमुख ताल तलैया, सिमसार क्षेत्र, प्राकृति स्रोत साधानको संरक्षण र सम्बर्धन गरिनेछ ।
७. पोलिथिनमुक्त गाउँपालिका, बालमैत्री गाउँपालिकाको दिगो सुनिश्चितता गर्नुका साथै वातावरणमैत्री, लैङ्गिकमैत्री गाउँपालिका बनाउनका लागि आवश्यक प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ साथै Induction चुलो प्रयोगलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
८. “विपद बाजा बजाएर आउदैन” भन्ने मान्यता अनुसार विपदमा छिटो छरितो उद्धार व्यवस्थापन गर्न व्यवस्थापनलाई पनि प्रभावकारी बनाईनेछ र विपद् व्यवस्थापनका आवश्यक सामग्रीहरू व्यवस्था गरिनेछ ।
९. नदी कटान तथा डुवान क्षेत्रको पुनर्उत्थानको लागि तटबन्ध तथा अन्य पूर्वाधार निर्माण गर्न संघ र प्रदेश सरकार सँग पहल गरिने छ ।
१०. ग्रीन बेलडाँडी क्लिन बेलडाँडी भन्ने नारालाई आत्मसाथ गरी स्वच्छ, सफा र हराभरा गाउँ, नेपालकै नमुना पालिकाको रूपमा विकास गर्न वृक्षारोपण अभियानरूपमा संचालन गरिनेछ ।
११. बेलडाँडी गाउँपालिका भित्रका जनतालाई स्वच्छ र सुरक्षित खानेपानीको प्रबन्ध मिलाइने छ ।
१२. गाउँपालिका भित्र जनताको आवत जावत हुने सार्वजनिक स्थलमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण गर्ने कार्य प्राथमिकता दिइनेछ ।

३. सुशासन तथा संस्थागत विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमहरू

क) सुशासन तथा सेवा प्रवाह

१. विषयगत समितिहरूलाई थप उत्तरदायी, क्रियाशील र परिणाममुखि बनाईनेछ र सल्लाहकार समिति गठन गरी सेवा प्रवाह, विकास र सुशासनलाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।
२. सेवा प्रवाह मापदण्ड तर्जुमा गरी आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालिलाई सुदृढ बनाईनेछ । शाखागत रूपमा TOR प्रभावकारी कार्यान्वयन गरी कार्यसम्पादन सम्झौता गरी कर्मचारीहरूका लागि PBIS लागु गरिनेछ
३. सदाचार प्रवर्द्धन र भ्रष्टाचारजन्य क्रियाकलापको अन्त्य गर्नको लागि भ्रष्टाचारमा शुन्य सहनशीलताको नीति अवलम्बन गरिने छ ।
४. कार्यसम्पादनमा दण्ड-पुरस्कार प्रणाली अवलम्बन गरी राष्ट्र सेवकहरूमा कामप्रति तत्पर हुने, सेवाभाव सहित समयमै काम सम्पन्न गर्ने, उत्कृष्ट नतिजा दिने र जिम्मेवारी बहन गर्ने कार्य संस्कृतिको विकास गरिनेछ ।
५. कर्मचारीको कार्यसम्पादनलाई प्रभावकारी र प्रतिफलयुक्त बनाउन अनिवार्य क्षमता अभिवृद्धिमूलक तालिम, कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
६. स्थानीयतह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन LISA (Local Institutional Self Assessments) तथा स्थानीय तह वित्तीय सुशासन तथा जोखिम मूल्याङ्कन प्रणालीलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।

ख) सूचना र संचार प्रविधि

१. गुनासो व्यवस्थापनको लागि सूचना प्रविधिमा आधारित प्रणालीको विकास गरिनेछ ।
२. सबै गाउँवासीहरूमा प्रविधिको पहुँच सहज बनाउन यस गाउँपालिकामा द्रुत गतीको ईन्टरनेट विस्तारका लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गरिने छ ।

३. गाउँवासीहरूमा सूचनाको पहुँचलाई सहज गर्न नवीनतम प्रविधि प्रयोग गरी सूचना प्रवाह गरीने छ ।
४. गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सार्वजनिक सेवामा सूचना तथा संचार प्रविधिको उच्चतम उपयोग गरी विद्युतीय सुशासन प्रवर्धन गरिनेछ ।
५. गाउँपालिका तथा वडाको वस्तुस्थिति विवरण तयार गरी विद्युतीय सूचना प्रणालीमा राखिनेछ ।
६. सूचनाको हक, उत्तरदायित्व र पारदर्शिता प्रवर्द्धन गर्न सूचना प्रविधिको उच्चतम प्रयोगलाई जोड दिईनेछ ।
७. पालिका तथा अन्तरगतका कार्यालयहरूमा विद्युतिय सुरक्षाका लागि आवश्यक उपकरण तथा प्रविधिको प्रयोगमा जोड दिईनेछ ।
८. जनताको सु-सूचित हुन पाउने सूचनाको हकको प्रत्याभूति गर्दै सुशासन प्रवर्द्धन गर्न कार्यालयबाट सम्पादित कार्यहरूको सार्वजनिक सुनुवाई, जनतासँग जनप्रतिनिधि, रेडियो कार्यक्रम, सार्वजनिक परीक्षण, चौमासिक सार्वजनिकरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

ग) नगर प्रहरी

१. नगर प्रहरीका लागि गाउँपालिकामा आवश्यक पर्ने दरवन्दी स्वीकृत तथा भर्ना गरि विपद व्यवस्थापन, गाउँपालिकाको नीति कानून, मापदण्ड तथा निर्णय कार्यान्वयन, सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण, न्यायिक समितिले गरेका मिलापत्र तथा निर्णय कार्यान्वयन जस्ता विषयहरूमा सहयोग गर्न नगर प्रहरीको व्यवस्था गरिने छ ।

घ) सहकारी संस्था

१. सहकारी व्यवस्थापन तथा लेखा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२. सहकारी संस्थाहरूलाई प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता नियमन र सहजीकरण गरिनेछ ।
३. सहकारी सम्बन्धी स्थानीय तथ्याङ्क व्यवस्थापन, स्थानीय सहकारी संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि, प्रवर्द्धन, पहिचान र विकासमा जोड दिइनेछ ।
४. सहकारीलाई उत्पादनमा प्रोत्साहित गरि उत्पादनको बजार प्रवर्द्धनमा जोड दिईने छ ।
५. सहकारी संस्थाहरूको सु-संचालन र व्यवस्थापन गर्न अनुगमन र मूल्याङ्कनमा जोड दिईनेछ ।

ङ) स्थानीय कर र खर्च व्यवस्था

१. हाल रहेका करका दरलाई वैज्ञानिक र व्यवहारिक पुनरावलोकन तथा करको दायरा फराकिलो पार्ने नीति अवलम्बन गरी आन्तरिक स्रोत वृद्धि गरिनेछ ।
२. कर संकलन सँग सम्बन्धीत कर्मचारीको क्षमता विकासको कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
३. प्रचलित कानून बमोजिम उठाउन पाउने सम्पत्ती कर, घरबहाल कर, बहाल विटौरी कर, व्यवसाय कर लगायत सम्पूर्ण करहरूको बारेमा जानकारीको लागि कर शिक्षा कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
४. करको दायरामा आउने र नआउने, समयमा कर तिर्ने र नतिर्ने बीच फरक अनुभूती दिन कर छुट, दण्ड तथा पुरस्कार जस्ता कार्यक्रम ल्याईने छ ।
५. घर जग्गा रजिष्ट्रेशन करलाई वडा बाट नै वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
६. कर वृद्धिको लागि वडाहरूलाई विशेष जिम्मेवार बनाई बजेट मार्फत नै प्रोत्साहन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
७. गाउँवासीलाई कर तिर्नु बोझ नभई आफ्नो दायित्व र कर्तव्य हो भन्ने कुरा प्रत्याभूति गराउन राजस्व प्रशासनलाई सुदृढ र चुस्त बनाई कर प्रशासनका सर्वमान्य सिद्धान्तका आधारमा हरेक क्षेत्रमा प्रगतिशील कर प्रणाली अवलम्ब गरी करको दर भन्दा दायरालाई प्राथमिकता दिई सोही अनुसार करका नीतिहरू तय गरिनेछ ।

ज) स्थानीय न्याय व्यवस्थापन

१. वडा स्तरिय मेलमिलाप गठन तथा क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२. न्यायिक समितिका फैसलाहरूको कार्यान्वयन र सोको अनुगमन गरिने छ । गरिब तथा असहाय व्यक्तिहरूको न्यायमा सहज पहुँच पुर्याउन कानूनी परामर्श तथा सहयोगको व्यवस्था गरिने छ । न्यायमा स्थानीय जनताको पहुँचलाई सुनिश्चितता गरी छिटो छरितोपना ल्याइने छ । स्थानीय तहबाट उपलब्ध गराइने न्याय सेवामा जनताको सहज पहुँच व्यवस्था मिलाइने र हिंसा पीडीत महिला, अपांगता भएका व्यक्ति, दलित, बालबालिका र ज्येष्ठ नागरिकलाई सहजीकरण गर्न गाउँपालिकामा सम्भव भए सम्म हेल्पडेस्क राखी सेवा दिने व्यवस्था मिलाइने छ ।
३. स्थानीय मेलमिलाप र मध्यस्थताको लागि आवश्यक नीति तर्जुमा गरी प्रत्येक वडा कार्यालयहरूमा स्थानीय मेलमिलाप केन्द्र स्थापना गरी प्रभावकारी गरिने छ ।
४. न्यायिक समितिको क्षमता विकासको लागि विभिन्न किसिमका तालिमहरू संचालन गरिनेछ । न्यायीक इजलासको स्तरोन्नतीको व्यवस्था गरिनेछ ।
५. न्यायिक समितिमा परेका उजूरीहरूलाई मेलमिलाप कर्ता परिचालन गरी समुदायिक स्तरबाटै सामाधान गरिनेछ ।

छ) भूमि व्यवस्थापन

१. सुकुम्बासी, दलित सुकुम्बासी तथा अव्यवस्थित बसोबासीहरूलाई जग्गा धनि प्रमाण पुर्जाको मालिक बनाउने कार्यलाई प्राथमिकताका साथ निरन्तरता दिइने छ साथै मुक्त कर्मैया हलिया कमलरी तथा आरक्ष पिडित एवम् विस्थापितहरूको उचित व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
२. गाँउपालिका क्षेत्र भित्र अतिक्रमित सार्वजनिक तथा सामुदायिक भूमिको पहिचान गरी त्यस्तो भूमिकको संरक्षण तथा सदुपयोग गरिनेछ ।
३. भूमिको वर्गिकरण अनुसार भू-उपयोग गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिने छ ।
४. अव्यवस्थित रूपमा जग्गाको खण्डीकरणलाई निरुत्साहित गरी चक्लाबन्दीमा जोड दिइनेछ ।
५. सार्वजनिक प्रयोजनका लागि जग्गा प्राप्ति, मुआबजा निर्धारण तथा वितरणमा समन्वय र सहजिकरण गरिनेछ

ज) स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापन

१. जनसाङ्खिक, प्राकृतिक, आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, भौतिक पूर्वाधार, रोजगारीको अवस्था, प्रतिव्यक्ति आय, कृषि उत्पादन, पशुपालन, विपद् व्यवस्थापनको लागि नीति, कानून, मापदण्ड र योजना अद्यावधिक गरी कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमनमा जोड दिइनेछ ।
२. राजस्व तथा आय व्यय तथ्याङ्क संकलन र प्रशोधन गरी डिजिटल प्रोफाइललाई अद्यावधिक अभिलेख राखिने छ ।
३. सम्पत्ति, सामुदायिक सम्पत्ति, भवन, सडक, पसल, व्यवसायको विवरण सहितको अद्यावधिक अभिलेख राखिने छ ।
४. गाँउपालिकामा सम्पन्न भएका तथा चालु योजनाको विवरण र त्यस्तो योजनाको सम्पत्तिको अद्यावधिक अभिलेख राखिनेछ ।
५. स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापनमा सूचना प्रविधिको भरपुर उपयोग गरिनेछ ।

झ) वित्तीय व्यवस्थापन र सुशासन

१. वडा तथा गाउँपालिकाबाट खरिद हुने सम्पूर्ण सामग्रीहरू वार्षिक खरिद गुरुयोजना निर्माण गरी वार्षिक रूपमा आवश्यक हुने सम्पूर्ण खरिद ठेक्का ई- विड (e-bid) मार्फत गरिनेछ र बहुवर्षिय खरिद कार्यको खरिद गुरु योजना तयार गरिनेछ ।

२. वित्तीय सादाचारितामा जोड दिई वित्तीय अनुशासन कायम गरिनेछ ।
३. कम्प्युटीकृत गरिएका काम कारवाहीहरूका दीर्घकालीन सुरक्षा गर्न आवश्यक व्यवस्थापन गरिनेछ ।
४. जनप्रतिनिधि र उपभोक्ता समितिलाई आर्थिक प्रशासन र योजना छनौट, प्राथमिकीकरण र योजना सञ्चालन सम्बन्धि तालिम दिने नीति ल्याइनेछ । साथै उपभोक्ता समिति दर्ता गर्ने नीति ल्याइनेछ ।
५. गाउँपालिकाबाट हुने पुँजीगत खर्चको बृद्धि र गुणस्तरियता कायम गरीनेछ साथै अनावश्यक चालु खर्च न्यूनिकरण गरिनेछ ।
६. आन्तरिक लेखापरीक्षण इकाईलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
७. लेखापरिक्षणका सुझाव कार्यान्वयन र बेरुजु फछ्यौट गरिनेछ ।
८. आर्थिक अनुशासन पालना गर्न कार्यसम्पादन संग वृत्ति विकास आबद्ध गरिनेछ ।
९. अनुत्पादक तथा वितरणमुखि क्षेत्रमा बजेट घटाइनेछ ।
१०. वित्तीय अनुशासन पालना नगर्ने कर्मचारी तथा पदाधिकारीलाई जवाफदेही बनाइनेछ ।
११. आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई पूर्ण रूपमा लागु गरिनेछ ।
१२. शाखाहरूको कार्यसम्पादन मुल्याङ्कन क्षमता अभिवृद्धि गराइनेछ ।
१३. योजना कार्यक्रम तथा बजेट बिच तादयम्यता मिलाइने छ ।

यो नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनबाट गाउँपालिका विकासको आधारशीला खडा हुनेछ, आर्थिक पारदर्शिता र सुशासन कायम हुनेछ । पालिकाको विकासमा योदान पुर्याउनु हुने जनप्रतिनिधिज्यूहरू र राष्ट्रसेवक कर्मचारी, राजनितिक दल, निजि क्षेत्र, सहकारी तथा संघ संस्था, नागरिक समाज, बुद्धिजीवी र उपभोक्ता समुह, संचारजगत, सुरक्षा निकाय तथा सम्पूर्ण गाउँबासीहरूलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

बेलडाँडी गाउँपालिका सरकारको तर्फबाट मैले हालसम्म प्राप्त उपलब्धिहरूलाई अझ सुदृढ बनाउँदै, आर्थिक, समाजिक र साँस्कृतिक सबै क्षेत्रको समतामुलक विकासका लागि “समृद्ध नेपाल सुखि नेपालीको” दिर्घकालिन राष्ट्रिय लक्ष्यसहित “समृद्ध पालिका: सुखी गाउँबासी” को आकांक्षा पूरा गर्ने अठोटका साथ आर्थिक वर्ष २०८१/२०८२ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गरेको छु । यो नीति कार्यक्रम बाल्याकालमा शिक्षा, स्वास्थ्य र पोषण, युवा अवस्थामा सीप, उद्यमशिलता र रोजगारी, जिवनको उत्तरार्धमा जेष्ठ नागरिकलाई सम्मान, संरक्षण, महिलालाई समतामुलक अवसर सिर्जनामा केन्द्रित छ । यस नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनमा जनप्रतिनिधी, राजनैतिक दलहरू, नागरिक समाज, बुद्धिजीवी, सहकारी संस्थाहरू, विकास साझेदार, राष्ट्रसेवक कर्मचारी र संचार माध्यम लगायत सम्पूर्ण बेलडाँडीबासी नागरिकहरूको साथ र सहयोग रहनेछ भन्ने विश्वस लिएको छु ।

हरिश चन्द्र राना
बेलडाँडी गाउँ पालिकाअध्यक्ष
मिति २०८१/०३/१० गते

धन्यवाद !